

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΥΚΑΥΤΟΥΣ

ΕΣΠΕΡΑΝ τινά, περὶ τὰ τέλη τοῦ χειμῶνος, πολλοὶ παντοπῶλαι τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη, ὄρθιοι παρὰ τὰς θύρας τῶν μαγαζείων των, ἠτένιζον μετ' ἐνδιαφέροντος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὄλοι σημείου, ἐκφέροντες γνώμας καὶ χειρονομοῦντες. Τὸ ἀπασχολοῦν αὐτοὺς ἦτο ἡ δύσις τοῦ ἡλίου, ὅπως πρωτοφανῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐσπέρᾳ· διότι τὸ τεμάχιον τοῦ ὀρίζοντος τὸ ὁποῖον ἐπλαισίουν πρὸς τὰ κάτω τῆς ὁδοῦ αἱ δύο σειραὶ τῶν οἰκιῶν, ἐκαλύπτετο ὑπὸ πλατέος στρώματος ἐκ βαθυχρόων καὶ ἀμχυρῶν νεφῶν ἅτινα διέσχίζον ἐν σειρᾷ γραμμῶν ὀριζοντείων ραβδώσεις ὀλοπόρφυροι, ἐκτάκτως λαμπραί.

Περίεργον τῶ ὄντι εἶνε ἐνίοτε τὸ θέαμα τῆς δύσεως καὶ ἡ τέρψις ἣν πρέχει· ἐπιτείνεται ὅτε ἀπολαύει τις αὐτοῦ ἀνέτως ἐκ μερῶν ἔξω τῆς πόλεως κειμένων. Ἐνθυμηθεὶς ἀργότερον τὴν περιέργειαν ἣν αἱ ἀποχρώσεις ἐκείναι ἤγειραν εἰς τοὺς ἐπιτηδευματίας, ἐσκέφθην νὰ ρίψω ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀτάκτους τινὰς γραμμάς διὰ τὰ χρώματα τοῦ λυκαυτοῦς, ἵνα δι' ἀντιγραφῆς ἔστω καὶ ἀτελοῦς ἐξυπηρητήσω καὶ ἐγὼ ὅσον δύναμαι τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀνωτέρω συμπολιτῶν μου.

Ὅτε ἀπλοῦνται πανταχοῦ αἱ πρῶται σκιαὶ τῆς ἐσπέρας, μεγάλη ἀνχλαμπὶς ποικιλόχρους καὶ μυριόσχημος διανοίγεται εἰς τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος. Καὶ οἱ φροῦδοι καὶ ὀλονέν μεταλλασσόμενοι χρωματισμοὶ τῆς οὐδέποτε εἶνε οἱ αὐτοί, ἀλλ' ἐκάστη ἐσπέρα παρέχει τὸ ἴδιόν της θέαμα.

Ὅτε μὲν, ἐν ὥρῃᾳ ἐσπέρᾳ μαΐου καθ' ἣν ὁ οὐρανὸς εἶνε καθαρῶτατος καὶ κρυσταλλίνως διαυγῆς, ὁ ἀποχωρήσας ἡλῖος

χρυσίζει τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ὀρίζοντός του, ἐν ᾧ ἄνωθεν αὐτοῦ λεία ἔκτασις, ἧς ἡ λευκότης ἀναδίδει μαρμαρυγὰς ἐλεφαντόδοντος, μιγνύεται ὑψηλότερον πρὸς χρωμὰ τι γλυκέως ὑποπράσινον καὶ ἀπολήγει τέλος εἰς ἀνθοδέσμην ἐκ λεπτῶν τὸν χρωματισμὸν ἴων.

Ἄλλοτε ἀτμώδεις ἀναθυμιάσεις περιβάλλουσι τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τότε αἱ ἀκτῖνες τοῦ δύσαντος ἡλίου, διαπερῶσαι τὰ διάφορα αὐτῶν στρώματα, ἀπλοῦσι πρὸς τὸ δυτικὸν τοῦ στερεώματος λεπτοῦφεῖς γάζας μυρίων καὶ μεταβλητῶν ἀποχρώσεων. Ἐνίοτε καὶ νέφη εἶνε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διεσπαρμένα, καὶ τότε προσλαμβάνει ὁ ὀρίζων τὴν ὄψιν μαγικοῦ πυροτεχνήματος ἢ ὑπογείου θόλου πλουσίας ἰνδικῆς πόλεως ἀναδίδοντας τὰς παντοίας ἀναλαμπὰς τῶν ἐν αὐτῷ συσσωρευμένων θησαυρῶν· διότι τὰ μεγάλα νέφη ἀναφλέγονται, καὶ ἐν μέσῳ τῆς πορφύρας καὶ τοῦ χρυσοῦ αὐτῶν, πληθὺς μεταβλητῶν νεφιδίων ἀναδίδουσιν ἐναλλάξ ἀποχρώσεις ἀχάτου, ρουβινίου, τοπαζίου καὶ ὀφίτου.

Πολλάκις οἱ χρωματισμοὶ τῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θόλου διεσπαρμένων νεφῶν εἶνε ἀσθενεῖς, καὶ ὁμοιάζουσι τότε πρὸς βαφὰς ἀτάκτως ἐπὶ τοῦ πυξίου ζωγράφου ἐσχορπισμένας.

Ἰδιάζοντα παρέχουσι θέληγητρα συννεφώδεις τινὲς ἐσπεραὶ ἐν ἀρχῇ ἕαρος καθ' ἃς, τὰ βαρέα νέφη τὰ σιιάζοντα κατ' ἀποστάσεις τὴν βελουδίνην καὶ ἤρεμον ἔκτασιν τοπειοῦ πανταχόθεν καλυπτομένου ὑπὸ τῆς πρώτης βλαστήσεως, προσλαμβάνουσιν ἅμα τῇ δύσει τοῦ ἡλίου τοὺς ποικιλωτέρους τῶν χρωματισμῶν, καὶ τὰς ὄψεις μυρίων φανταστικῶν ἀντικειμένων, ἐναερίων κτιρίων ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐγειρομένων καὶ καταρρέοντων.

Διατί αὐταὶ αἱ ὥραι εἶνε αἱ πλέον πάσης ἄλλης κινουσαὶ τὴν ψυχὴν εἰς ῥεμβασμούς; Αἱ ὀλίγον προηγούμεναι τῆς νυκτερινῆς σκοτίας διαβατικάι ἀναλαμπαί των, ἐὰν δὲν ἦτο παράδοξος ἢ παρομοίωσις, θὰ ἠδύναντο νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰς ἀναμνήσεις παθῶν μὴ ἱκανοποιηθέντων, καὶ ἡ θεὰ των πληροὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν βαρύνει διὰ σμήνους αἰσθημάτων ἀορίστων ἐνεχόντων τι πολλάκις τὸ ἀλγαινόν.

Ἄλλ' ἡ ὥρα προχωρεῖ, καὶ ἐπέρχεται ἡ δευτέρα δύσις. Ἐνῶ ὑπὸ τὸν πέπλον τῶν ὀλονέν ἐπιτεινομένων ἐσπερινῶν

σκιῶν τὰ πάντα, αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως καὶ ἡ φυτεία τῆς ἐξο-
 χῆς ἀποβάλλουσι τὰς γραμμὰς των καὶ προσλαμβάνουσι τὴν
 χροιάν τοῦ ἀσαφοῦς, ἡ ἀναλαμπὴ τοῦ λυκαυγοῦς, ὡσεὶ ἐντεί-
 νουσα ἐν τελευταίᾳ προσπικθεῖα πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις,
 ἀναφλέγει αἴφνης τὸν ὀρίζοντα, μεταβαλλόμενον εἰς πέλαγος
 πορφύρας καὶ χρυτοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ πλέουσιν ἐνίοτε νεφίδια ὀλό-
 μχυρα, ἐν ᾧ ἀπὸ τῶν ἄκρων του ῥόδινοι ἀκτῖνες προβάλλουσι
 καὶ διανοίγονται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ δίκην τεραστίων πτερύγων.
 Καὶ ἡ θεὰ του ἐνέχει τι τὸ ἄλλοκότως πένθιμον καὶ τὸ μεμα-
 χρυσμένον· καὶ ἀφίνει πολλάκις τὴν σκέψιν νὰ φέρηται μακράν,
 μακράν, εἰς χρόνους παμπάλαιους, ἐν τινὶ χώρᾳ πλήρει φωτὸς
 ἔνθα, πρὸ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἄμμου τῆς ἀκτῆς,
 ἄνθρωποι λευχειμονοῦντες καὶ μὲ ζωηρῶν χρωμάτων κεφαλο-
 δέσμους, γονυπετεῖς καὶ ἀτενίζοντες πρὸς τὰς ἀπέναντι ἀνα-
 λαμπὰς τοῦ λυκαυγοῦς, ψαλμωδοῦσι μετὰ κατανύξεως καὶ ἐν
 γλώσση ἀκαταλήπτῳ τοὺς ἐσπερινούς των ὕμνους πρὸς τὸ
 δῦσαν ἄστρον.

Κατὰ τινὰς ἐσπέρας τόσοσιν αὐτὴ ἡ λάμψις εἶνε ἐντονος ὥστε
 ἀνταναλλᾷ τὴν ἀνταύγειάν της ἐπὶ τῆς φύσεως, βάφουσα διὰ
 τοῦ ὀρειχαλκίνου της καὶ θαμβοῦντος φωτὸς τὰ πάντα, τῶν
 οἰκιῶν τὰς προσόψεις καὶ τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων των, τὰς
 πλατείας καὶ τὰς μορφὰς τῶν ἐν αὐταῖς περιπικτητῶν. Αἱ ἐν-
 τυπώσεις ἅς ἐν τοιαύτῃ στιγμῇ δεχόμεθα στερεοῦνται ἐν τῇ
 μνήμῃ ἰσχυρότερον τῶν λοιπῶν διὰ τὸν ἰδιόρρυθμον χρωματι-
 σμὸν ὃν ἡ ὥρα ταῖς προσδίδει, καὶ ἀναμνήσεις ὅλως μεμακρυ-
 σμένα· ἀφυπνίζονται τότε ἐν τῷ πνεύματι. Καὶ ἂν τις ἐν
 τοιαύτῃ τὸ πρῶτον στιγμῇ συνήνησε κατὰ τὸ πικρὸν του
 ἐκείνην — ἥς ἡ ἀγάπη τῷ ἐνεψύχωσέ ποτε τὴν ὑπαρξιν καὶ ἐπὶ
 τῷ βλέμματι τῆς ὁποίας ἠσθάνθη ἐν τάχει διαβάσας τὸ πνεῦμά
 του ἰδέας αἴτινες οὐδέποτε πρότερον τὸν εἶχον συγκινήσει.
 καίτοι πολλάκις ἤκουσε περὶ αὐτῶν, τὰς ἰδέας τοῦ ἀπείρου
 καὶ τῆς εὐτυχίας — ἐκείνην ἣν αἱ περιστάσεις τῷ ἀπέσπασαν
 κατόπιν, αἰσθάνεται ἤδη παράδοξον ἀπόλαυσιν ἐπὶ τῇ ἀνκμνή-
 σει τῆς πρώτης συναντήσεως, ἀναπολῶν ἐπίσης τὰς μετέπειτα
 ἐσπέρας καθ' ἃς, ἐπὶ τι διάστημα, μετέβαινε καὶ τὴν συνήντα
 εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέρος καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ.

Ἐγὼ, ἐνθυμοῦμαι ἐσπέραν τῶν παιδικῶν μου ἐτῶν καθ' ἣν

ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ περιπάτου, ἐστάθην πρὸ τῆς δενδροστοιχίας ὑψώματος τοῦ ὁποίου διηρχόμην, ἵνα ἀτενίσω μέγα πορφυροῦν νέφος ἀπλούμενον ἀπέναντι εἰς τὸν ὀρίζοντα δίκην τεραστίου ὄφρα πυρίνου. Τὴν ἐπαύριον ἐμελλον νὰ ἐγκαταλίπω τὴν ἐπαρχίαν μου. Καὶ ἐν ᾧ ἠτένιζον τὸ νέφος, μὲ κατέλαβεν ἡ σκέψις τῆς προσεχοῦς ἀναχωρήσεως, τοῦ ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐγκατέλειπον τὸν οἰκεῖον εἰς ἐμὲ ἐκεῖνον τόπον, ἐκτὸς τοῦ ὁποίου οὐδένα ἄλλον εἶχον ἀκόμη γνωρίσει, καὶ τὴν συντροφίαν τῶν μικρῶν μου φίλων, ἵνα ἀπέλθω εἰς ἄλλα μέρη, ἐν μέσῳ ἀγνώστων προσώπων. Ἀσύνηθές τι βᾶρος ἐπεκάθησε τῆς παιδικῆς μου ψυχῆς. Καὶ ἐν ᾧ τὸ σκότος ἠπλοῦτο κατ' ὀλίγον, ἐθεώρουν μετ' ἐνδιαφέροντος ὁλονέν ἐπιτεινομένου τὸ πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἣν τὴν ἐπιούσαν θὰ ἐλάμβανον κείμενον νέφος, ὡσεὶ ἐντὸς τῶν πενθίμως φλεγουσῶν ὀρειχαλκίνων του κυμάνσεων ἀναζητῶν τι τὸ μέλλον νὰ μοὶ παράσχη ἰδέαν περὶ τοῦ ἀγνώστου μέρους τὸ ὁποῖον μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐπεσκεπτόμην.

Ἐν Ἀθήναις, Ἰούλιος τοῦ 1891.

Κ. Ι. ΠΡΑΣΣΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΣ ΒΑΡΕΩΣ ΚΟΙΜΩΜΕΝΟΝ

ΖΩΝΤΑΝΟΝΕΚΡΟΣ σωρός, νέος ἔτι κρῖμα, κρῖμα!
ἀναπαύετ' ὑπ' αὐτὸ τοῦ παπλώματος τὸ μνήμα.
Κλαῦσε τον πρὶν σηκωθῆ, ὅμως ποῦ νὰ τὸν σηκώσης;
Ἐσκοτώθη ἐνῶ ζῆ, καὶ δὲν ζῆ νὰ τὸν σκοτώσης.

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἠλ. Ταυταλίδου)